

Päivämäärä
23.6.2010

Diaarinumero
H 184/10

Valtiovarainministeriö

Viite: VM:n lausuntopyyntö 19.5.2010 VM047:00/2007

Valtiovarainministeriö on varannut korkeimmalle hallinto-oikeudelle tilaisuuden lausunnon antamiseen valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelmasta vuosille 2010-2015. Ohjelman yhtenä tavoitteena on keskittää valtion tietoturvallisuus konserniohjaukseen. Nykyinen tietoturvallisuuden hajautettu ohjaus heikentää selvityksen mukaan tietoturvallisuutta.

Kehitysohjelman tavoitteet tietoturvallisuuden keskittämisestä ja kehittämisestä ovat kannatettavia. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintaympäristön näkökulmasta toteamme erityisesti seuraavan.

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintaympäristö on laaja. Muutoksenhaun kohteina olevia hallintopäätöksiä tehdään lukuisissa valtion, kuntien ja kirkkohallinnon viranomaisissa sekä julkisoikeudellisissa laitoksissa. Tuomioistuimessa käsiteltävät asiat jakautuvat näin ollen usealle hallinnonalalle. Asioiden käsittely edellyttää jatkuvaa yhteydenpitoa valtion ja kuntien viranomaisiin sekä asianosaisiin ja heidän asiamiehiinsä. KHO:n perustoimintaan kuuluva poikkihallinnollinen yhteistoiminta ja yhteydenpito useisiin eri julkisyhteisön tahoihin sekä asiakaskontaktit asettavat haasteita tietojärjestelmien kehittämiseksi, kun erilaisia järjestelmiä sovitetaan yhteen.

Käsittelyn kohteena olevat asiat ja asiakirjat sisältävät usein myös salassapidettävää tietoa. KHO:n tietoteknisen toimintaympäristön näkökulmasta kehitysohjelmassa esiin nostetut turvallisen sähköisen palvelun ja sähköisen hallinnon kehityskohteet tukevat siten KHO:n tarpeita ja tavoitteita tietoturvallisen toimintaympäristön kehittämisessä.

Oikeushallinnossa sähköistä asiointia ja sähköistä lainkäyttöä tulisi kehittää huomattavasti. Nykyisellään asiakirjat eri hallintotuomioistuinten ja virastojen välillä liikkuvat pääosin sähköpostin välityksellä. Sen lisäksi että sähköpostitse tapahtuva tiedonsiirto on työlästä verrattuna automatisoituun tiedonsiirtoon, sähköpostiliikenteeseen liittyy suuret tietoturvariskit virhelähetysten vuoksi. Kun tietotekniikka jatkossa toivottavasti mahdollistaa nykyistä laajemmin sähköisen asioinnin, sähköisen lainkäytön ja tietoturvallisen etätyöskentelyn, turvallisten ja yhteensopivien palveluiden keskittäminen ja integrointi sekä yhtenäisten tietoturvaratkaisujen käyttöönotto koko valtiosektorin tasolla on palvelujen laadun ja tehokkuuden kannalta välttämätöntä.

Korkein hallinto-oikeus haluaa kiinnittää valtiovarainministeriön huomiota siihen, että oikeansuuntaista kehittämistä tietotekniikan alueella voi tapahtua vain, jos käyttäjät - tuomarit ja virkamiehet - otetaan jo alusta alkaen mukaan kehittämis- ja suunnittelutyöhön. Korkein hallinto-oikeus onkin valmis olemaan mukana tietoturvallisuuden kehittämishankkeissa.

Korkein hallinto-oikeus on useissa yhteyksissä tuonut esille, että oikeusministeriön hallinnonalalla ei ole ollut käytettävissä riittävästi resursseja nykyaikaisten tietojärjestelmien ja sähköisen asioinnin kehittämiseen. Tietohallinnon parantamisyrietykset ovat olleet hajanaisen hankkeiden varassa ja keskitetty kehittäminen on puuttunut. Myöskään tietoturvallisuuteen ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Tietotekniikka ja siihen liittyvät palvelut on oikeusministeriön hallinnonalalla keskitetty ministeriön yhteydessä toimivaan oikeushallinnon tietotekniikkakeskukseen (OTTK). Keskus vastaa käytössä olevien tietoteknisten palveluiden ja järjestelmien turvaamisesta yhdessä hallinnonalan virastojen kanssa.

Tietotekniikka, niin järjestelmäsovellukset kuin ohjelmat ja laitteistokin, ovat keskeinen osa tuomioistuimen keskeisiä työvälineitä, joista lainkäyttötoiminnan sujuvuus ja joutuisuus olennaisesti riippuu. Tietotekniikan tilanne hallintotuomioistuimissa on jo pitkään ollut kestäväntön puutteellisten järjestelmien ja riittämättömien resurssien vuoksi. Järjestelmien kehittämistyön ohessa on tärkeää kiinnittää aiempaa vakavammin huomiota myös tietoturvallisuuden parantamiseen sekä lisätä taloudellisia resursseja oikeushallinnon tietotekniikan kehittämistyöhön.

Presidentti

Pekka Hallberg

Kansliapäällikkö

Päivi Pietarinen